

DIFERENCIÁLNA ANALÝZA ŠPECIALIZÁCIE A ZAMERANIA PSYCHODIAGNOSTIKY

(podľa J. Ch. Raiskupa)

PSYCHOLÓGIA PRÁCE

KLINICKÁ PSYCHOLÓGIA

zisťuje, zhodnocuje, posudzuje:

psychickú pracovnú spôsobilosť, pracovnú spoľahlivosť, predikciu úspešnosti v práci či profesii;

psychickú normalitu - poruchu, chorobu, dysadaptáciu, práceschopnosť (neschopnosť), prognózu liečby a predikciu obnovenia práceschopnosti;

metodika psychologickéj diagnostiky:

metódy na zisťovanie a posudzovanie psych. prac. spôsobilosti a neuropsych. zaťažiteľnosti; základom metodiky sú psychodiagnostické exploratíva na zisťovanie a posudzovanie funkčnej potencie, kapacity a dynamiky psychických funkcií, procesov, schopností, na rozbor schopností, na rozbor osobnosti; a na zisťovanie i posudzovanie osobných i pracovných vlastností;

metódy na zisťovanie a posudzovanie symptómov abnormálnych až patologických prejavov, stavov, psychických porúch, defektov; ťažisko metodiky je v rozbere osobnosti a psychodiagnostické exploratíva sú zamerané na zisťovanie symptómov porúch mentálnych procesov a intelektových schopností, voluntárnych funkcií a štruktúry osobnosti;

posudzovacie a hodnotiace kritériá forsírujú:

prirodený rozptyl kvalitatívnych i kvantitatívnych parametrov psychických funkcií, chických funkcií, procesov, schopností, - vlastností, stavov a tendencií (podľa Gaussovej krivky) a mieru odchýlky od priemerných či centrálnych hodnôt;

kvalitatívnu a kvantitativnú analýzu psychopatologickej symptomatiky porúch, abnormít a chorôb na určenie normálu (zdravia) alebo patológie (choroby), prípadne na stanovenie diferenciálnej diagnózy porúch a chorôb;

kritériá pracovnej spôsobilosti, resp. práceschopnosti:

súhlas zistených a zhodnotených charakteristík osobnosti i jej psychickej pracovnej potencie a spoľahlivosti s požiadavkami i nárokmi práce, pracovného miesta, profesie či funkcie (podľa psychologického profesiogramu);

zistený stav narušenia zdravia poruchami či chorobami a z toho vyplývajú obmedzenia práceschopnosti, pracovnej spôsobilosti i zodpovednosti (podľa pracovných a právnych predpisov);

efekt posudzovania a formulácia dobrozdania:

posúdenie spôsobilosti na určitú prácu, miesto, profesiu či funkciu lebo odporúčanie iného primeranejšieho pracovného zaradenia; posudok vždy obsahuje upozornenia na závažné nedostatky vo sfére schopností a osobných či pracovných vlastností, na výhrady z nich vyplývajúce, ktoré usmerňujú prístup nadriadených k pracovníkovi, ako aj zaobchádzanie s ním;

stanovenie druhu a stupňa abnormality, abnormality, defektu, choroby, obmedzujúcej práceschopnosti a právnu zodpovednosť; posudok opisuje zdravotný stav a rozbor i systematizáciu patolog. symptómov, čo je predpokladom buď pre odborného lekára na účely posúdenia práceschopnosti a zodpovednosti, alebo pre psychiatra pre potreby farmakoterapie, prípadne psychoterapie zverenej psychológovi;

cieľ diagnostiky – prístup k probandovi:

primárne: zisťovanie predpokladov, sekundárne: zisťovanie nedostatkov obmedzujúcich prac. spôsobilosť, poradenské odporúčanie zaobchádzania a výhrady zaraďovania;

zisťovanie psychických nedostatkov, defektov, porúch, abnormality, proband ponímaný ako pacient, podklady pre terapiu;